

Mediayleisö haluaa helpotusta suuriin huoliin

UUTISANALYYSI: Tutkimuksessa journalismin pinnallisuus ja kriittikömyys saavat tuomion, kirjoittaa kulttuuritoimittaja Katri Kallionpää.

Katri Kallionpää HS

RYHMÄTEATTERIN *Eduskunta II* -näytelmä oli juuri päättynyt ja esityksestä lämmennyt yleisö jonotti takkejaan narikasta. Jonossa seisoesani kuuliti kahden takanani seisoivan naisen keskustelemaan kithkeästi siitä, miten hienoa on nähdä teatterissa tällaista hyväveliverkostoon kohdistuvaa kritiikkiä, kun lehdistö on niin hampaaton, että ei lainkaan kirjoita siitä.

Mieleni teki kääntä ympäri ja kysyä, eivätkö naiset huomanneet lainkaan, että esityksessä viitattiin monta kertaa toimittaja **Tuomo Pietiläisen** ja muiden kollegojeni kirjoittamiin juttuihin. En kuitenkaan tehnyt niin, vaan syvennyin itse tutkisteluun.

SAMAA keskustelua jatkaa maanantaina julkaistu tutkimus *Kelluva kiinnostavuus*, joka käsittelee journalismin merkitystä ihmisten sosiaalisissa verkostoissa. Sen mukaan mediankäyttäjät haluavat journalismilta täsmälleen samaa kuin naiset Ryhmäteatterin narikassa: syvällisyyttä, analyttisyyttä ja arvoa.

Vuosina 2009–2010 toteutetussa tutkimuksessa kysyttiin yhdeksältä erilaiselta lehdenlukijaryhmältä, mitä ne odottavat journalismilta. Yhteensä 77 ryhmäkeskustelun tulos oli, että lukijat haluavat tulkintoja ja argumentteja suurin yh-

teiskunnallisiin ongelmiin ja huoliin – niihin, joita puidaan työpatkkojen kahvihuoneissa, kuoroharjoitusten tauolla ja omakotiyhdistyksen pihataloissa.

Kun tutkijat kysyivät, mitkä asiat näiden ryhmien mielestä olisivat julkisen huomion arvostia, kaikkien ehdotukset liittyivät laajoihin arvokysymyksiin, kuten kaupallistumiseen, moraalisiin ja oikeudenmukaisuuteen.

Tulos yllätti: viime aikoina on tuntunut siltä, että lukijat odottavat meiltä toimittajilta niin sanottujen tärkeiden juttujen sijasta kiinnostavia juttuja – siis sellaista, jotka keräävät paljon klikkauksia verkossa ja jotta jaetaan ahkerasti Facebookissa.

Toinen yllätys koski uutisten visuaalisuutta. Ainakin täällä Sanomatalossa on nähty paljon vaivaa, jotta uutisen sisältö avautuisi mahdollisimman selvästi ja valvottomasti lukijalle. Kaikki visuaalisuuden, grafiikan ja tekstin jäsentelyn keinot pyritään käyttämään hyödyksi, jotta eurokrisin tai Gazan viime vaihe voidaan tarjota lukijalle helposti neliävänä haukkapalana.

JOURNALISMISTA SANOTTUA

”JOURNALISMIN pitää pystyä ottamaan kantaa asioihin, ei vain esittämään niiden eri puolia”
Helsingin yliopiston lehtori **Anu Kantola**

”TOIMITUSTYÖSSÄ on tehtävä jatkuvasti painotuksia ja valintoja, jotta journalismi ei muutu

Mitä sanot yleisö?

Uutisten graafiset elementit vaikuttivat vastaajista aluksi selventäviltä, mutta lähemmässä tarkastelussa ne saattoivat herättää enemmän kysymyksiä kuin antaa vastauksia. Jos näin käy, lukija pettyy.

Kolmas trendi on se, että asioita pyritään tarkastelemaan niin sanotusti tavallisen ihmisen näkökulmasta. Yksinkertaisimmillaan toimittaja ja kuvaaja lähtevät kadulle haastattelemaan vastaanuttajia, kehittyneemmillaan lukijat kutsutaan mukaan jurnitekoon esimerkiksi verkossa.

Tutkimuksen vastaajat olivat lähinnä huvittuneita siitä, miten kaavamaisesti ”taviksia” marssitetaan juttuun kuin juttuun.

Tulokset ilahduttavat: on innostavaa ja haastavaa, että lukijat vaativat meiltä parempaa journalismia.

MUTTA arvot – ne ovat vaikea pala.

Jos olisin Ryhmäteatterin narikassa kaantynyt, olisin ehkä sanonut näin: lehden tärkein arvo on sitenkin luotettavuus ja oikeudenmukaisuus.

Journalismissa, toisin kuin teatterissa, ei voi olla hyvistä ja pahista, eikä dramaattista kärjistyksiä. Mediassa ei astansäilyttäjästä tehdä pilaa eikä häntä aseteta naurnalaiseksi – kuten hyvässä teatteriesityksessä voidaan tehdä.

hampaattomaksi. On selvää, että kiistanalaisissa tapauksissa kritiikkiin kohdeta on luonnollisesti kuultava, näin edellyttävät myös journalistin ohjeet. Iso rooli on edelleen sillä, että lukija erottaa uutisen mielipiteellisestä aineistosta.”

Ilta-Sanomien ja Taloussanomien päätoimittaja Kaius Niemi